

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Епідеміології

Навчальний рік 2022-2023

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

БІОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ТА БІОЛОГІЧНИЙ ЗАХИСТ
(назва освітнього компоненту)

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти заочна форма
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 229 «Громадське здоров'я»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Громадське здоров'я»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс 1-й

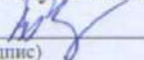
Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри епідеміології

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем громадського здоров'я

Протокол від
"29" червня 2022 року № 19

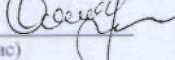
Протокол від.
"30" червня 2022 року № 10

Завідувачка кафедри

(підпис)

проф. Т.О. Чумаченко
(прізвище та ініціали)

Голова

(підпис)

проф. В.А. Огнев
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Завідувач кафедри епідеміології ХНМУ, д. мед. н., професор Т.О. Чумаченко,
2. Доцент кафедри епідеміології ХНМУ, к. мед. н. Л.А. Ждамарова
3. доцент кафедри епідеміології, к. мед. н. В.І. Семішев
4. Асистентка кафедри епідеміології ХНМУ В.І. Макарова.
5. Асистентка кафедри епідеміології ХНМУ, М.В. Райлян
6. Асистентка кафедри епідеміології ХНМУ, І.О. Ключник

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Викладач: д. мед. н., професор, завідувачка кафедри епідеміології Чумаченко Тетяна Олександрівна

Інформація про викладача (-ів) професійні інтереси – епідеміологія, молекулярна епідеміологія, громадське здоров'я. Траєкторія професійного розвитку: закінчила Київський медичний інститут, 1983 р.; спеціальність - "Гігієна, санітарія, епідеміологія", д. мед. н., за спеціальністю 14.02.02 - епідеміологія, тема докторської дисертації "Імуноепідеміологічний моніторинг населення в системі епідеміологічного нагляду за інфекціями, контрольованими засобами імунопрофілактики, професор (2012 р). Має диплом магістра педагогика вищої школи, кваліфікація викладач університетів та вищих навчальних закладів. Має вищу кваліфікаційну категорію за спеціальністю «епідеміологія». Регіональний тренер щодо організації проведення щеплень від гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. Постійно підвищує свою кваліфікацію, в тому числі зарубіжне стажування. Активно займається науковою діяльністю, є визнаним науковцем як в ХНМУ, так і серед світової медичної спільноти. Організує та координує міжнародні наукові проекти зі стратегії стримання розбитку антибіотикорезистентності, профілактики інфекцій, що пов'язані з наданням медичної допомоги, математичного моделювання епідемічних процесів інфекційної та неінфекційної патології людини. Постійно бере участь у роботі науково – практичних конференцій, симпозіумів, конгресів, в тому числі міжнародних, має близько 500 опублікованих наукових робіт, 12 патентів та свідоцтва на реєстрацію авторського права на твір. Співпрацює з закладами практичної охорони здоров'я та науковцями України, Молдови, Литви, Грузії, США, Національною агенцією Громадського здоров'я Швеції. Постійно удосконалює педагогічну майстерність, активно залучає здобувачів вищої освіти до наукової діяльності. На практичних заняттях створює доброзичливу, творчу атмосферу, використовує сучасні методи навчання.

Контактний телефон 067-570-80-55

Корпоративний Email to.chumachenko@knm.edu.ua

Інформація про консультації: очні консультації: щосередини 15.00-17.00, ауд. кафедри епідеміології; онлайн консультації – після отримання запиту від здобувача на консультацію через корпоративну пошту, викладач надсилає запрошення на консультацію, де є дані щодо дати, часу та посилання для приєднання до онлайн конференції на платформах Google Meet або Microsoft Teams

Локація – м. Харків, вул. Трінклера, 12

Викладач: к. мед. н., доцент кафедри епідеміології Ждамарова Лариса Анатоліївна

Інформація про викладача (-ів) професійні інтереси – епідеміологія, молекулярна епідеміологія, мікробіологія, вірусологія, паразитологія. Траєкторія професійного розвитку: Ждамарова Лариса Анатоліївна має вищу освіту за спеціальністю "санітарія, гігієна, епідеміологія". З 1991 року працює в ДУ «ІМІ НАМН». З 2014 року розпочала викладацьку діяльність на кафедрі епідеміології, з 2017 року займає посаду доцента кафедри епідеміології. Кандидат медичних наук, старший науковий співробітник зі спеціальності «мікробіологія». Має «вищу» кваліфікаційну категорію зі спеціальності «Бактеріологія». Має 102 опублікованих наукових праць, з них 7 патентів. Більшість наукових праць видано в фахових виданнях. З 01. 2008 по теперішній час працює на посаді провідного наукового співробітника лабораторії профілактики краплинних інфекцій та за сумісництвом доцент кафедри епідеміології.

Контактний тел. та викладача: 0509460923,

Корпоративний E-mail la.zhdamarova@knm.edu.ua

Інформація про консультації: очні консультації: щочетверга 15.00-17.00, ауд. кафедри епідеміології; онлайн консультації – після отримання запиту від здобувача на консультацію через корпоративну пошту, викладач надсилає запрошення на консультацію, де є дані щодо дати, часу та посилання для приєднання до онлайн конференції на платформах Google Meet або

Microsoft Teams

Локація – м. Харків, вул. Трінклера,12

Викладач Райлян Марина Володимирівна

Інформація про викладача Райлян М.В. В 2006 р. закінчила Харківський державний медичний університет за спеціальністю «Медико-профілактична справа» та здобула кваліфікацію лікар (ХА №30112199 від 30.06.2006 р.).

Після закінчення університету була прийнята до Орджонікідзевської районної санітарно-епідеміологічної станції м. Харкова на посаду лікаря-інтерна з епідеміології для проходження інтернатури, у 2007 році переведена на посаду лікаря-епідеміолога.

В Орджонікідзевській районній СЕС працювала до 21.12.2012 р., з січня 2013 р. переведена на посаду лікаря-епідеміолога відділу епідеміологічного нагляду Харківського міського управління Головного управління Держсанепідслужби в Харківській області, з 05.12.2013 р. переведена на посаду головного спеціаліста відділу епідеміологічного нагляду Харківського міського управління Головного управління Держсанепідслужби в Харківській області, як така, що стала переможцем у конкурсі. 05.12.2013 р. прийнято присягу державного службовця, 05.02.2014 р. присвоєно 13 ранг державного службовця. В 04.05.2016 р. переведена до Харківської міської філії ДУ «Харківський обласний лабораторний центр МОЗ України» на посаду лікаря-епідеміолога відділення організації епідеміологічних досліджень. З 24.10.2016 р. працюю на посаді асистента кафедри епідеміології ХНМУ. Має першу кваліфікаційну категорію за спеціальністю «Епідеміологія» з 03.11.2016 р. №428-к.

Викладаю наступні дисципліни: «Епідеміологія», «Внутрішня медицина з епідеміологією», «Клінічна епідеміологія», «Військова епідеміологія з епідеміологією надзвичайних станів».

В 2018 р. отримала другу вищу освіту - Диплом магістра М 18 № 113764 Національний технічний університет «ХП», спеціальність «Освітні, педагогічні науки» від 21.12.2018.

Постійно підвищую свою кваліфікацію. Професійні інтереси: епідеміологія, мікробіологія, інфекційні хвороби.

Контактний телефон 068-611-42-00,

Корпоративний email mv.railian@knu.edu.ua

Інформація про консультації: очні консультації: щоп'ятниці 15.00-17.00, ауд. кафедри епідеміології; онлайн консультації – після отримання запиту від здобувача на консультацію через корпоративну пошту, викладач надсилає запрошення на консультацію, де є дані щодо дати, часу та посилання для приєднання до онлайн конференції на платформах Google Meet або Microsoft Teams

Локація – м. Харків, вул. Трінклера,12

Інформація про викладача Макарова Вікторія Іванівна, закінчила Харківський державний медичний університет в 1998 році за фахом «Лікувальна справа», проходила інтернатуру за фахом «Епідеміологія», навчалась в аспірантурі на кафедрі епідеміології ХНМУ, з 2011 року працює на посаді асистента кафедри епідеміології ХНМУ, має 1-шу кваліфікаційну категорію за фахом «Епідеміологія». Закінчила магістратуру за фахом «Публічне управління та адміністрування» в 2021 році. Тренер закладів вищої освіти щодо організації проведення щеплень від гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. Активно займається науковою діяльністю, є учасником наукових проєктів з міжнародною участю, опублікувала 83 наукові роботи, має 2 патенти на корисну модель та 4 свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір. Співпрацює з промисловими підприємствами з питань профілактики інфекційних захворювань та професійної патології, збереження здоров'я професійного колективу. Постійно підвищує свою кваліфікацію на перекваліфікаційних циклах, курсах тематичного удосконалення, освітніх платформах, удосконалює рівень володіння англійською мовою. Постійно удосконалює педагогічний досвід та педагогічну майстерність на майстер-класах, тренінгах, лекціях. На практичних заняттях створює доброзичливу, творчу атмосферу, використовує сучасні методи навчання.

Контактний телефон 067-75-61-614

Корпоративний Email vi.makarova@knmu.edu.ua

Інформація про консультації: очні консультації: щовівторка 15.00-17.00, ауд. кафедри епідеміології; онлайн консультації – після отримання запиту від здобувача на консультацію через корпоративну пошту, викладач надсилає запрошення на консультацію, де є дані щодо дати, часу та посилання для приєднання до онлайн конференції на платформах Google Meet або Microsoft Teams

Локація – м. Харків, вул. Трінклера,12

Викладач асистент кафедри Ключник Інна Олексіївна

Інформація про викладача Ключник Інна Олексіївна, закінчила Харківський державний медичний університет в 1995 році за фахом «Медико-профілактична справа», проходила інтернатуру за фахом «Епідеміологія», має значний практичний досвід роботи за фахом, має вищу кваліфікаційну категорію за фахом «Епідеміологія», з 2020 року працює на посаді асистента кафедри епідеміології ХНМУ. Має вторинну спеціалізацію за фахом «Управління і охорона здоров'я». Тренер закладів вищої освіти щодо організації проведення щеплень від гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. Активно займається науковою діяльністю, опублікувала 9 наукових робіт. Співпрацює з лікувально-профілактичними закладами з питань впровадження програм інфекційного контролю та гігієни рук персоналу, профілактики інфекційних захворювань. Постійно підвищує свою кваліфікацію на курсах тематичного удосконалення, освітніх платформах, удосконалює рівень володіння англійською мовою. Педагогічний досвід та педагогічну майстерність постійно удосконалює на майстер-класах, тренінгах та лекціях. На заняттях використовує сучасні методи навчання з акцентом саме на практичну складову, створює доброзичливу та творчу атмосферу. Професійні інтереси – епідеміологія, інфекційні захворювання, мікробіологія, вірусологія, паразитологія, педагогіка вищої школи.

Контактний телефон 050-03-62-619; Email: ii.kliuchnyk@knmu.edu.ua

очні консультації: щосереда 15.00-17.00, ауд. кафедри епідеміології; онлайн консультації – після отримання запиту від здобувача на консультацію через корпоративну пошту, викладач надсилає запрошення на консультацію, де є дані щодо дати, часу та посилання для приєднання до онлайн конференції на платформах Google Meet або Microsoft Teams

Локація – м. Харків, вул. Трінклера,12

Викладач к. мед. н, доцент кафедри епідеміології Семішев В.І.

Інформація про викладача Семішев В.І закінчив Ленинградський санітарно-гігієнічний медичний інститут, 1966 р. Кваліфікація – лікар, спеціалізація - санітарно-гігієнічна справа. Має сертифікат лікаря-спеціаліста, 2017 р. Проходив стажування з «Епідеміологія», у 2018 р. Кандидат медичних наук, за спеціальністю 14.02.02 - епідеміологія, тема дисертації «Питання епідеміології та профілактики менінгококової інфекції», диплом Доцент по кафедрі дезінфекції та стерилізації. Працював на кафедрі дезінфекції та стерилізації ХМАПО, з 2011 року – доцент кафедри епідеміології ХНМУ. Проводить активну роботу з закладами практичної охорони здоров'я з питань епідеміології інфекцій, які пов'язані з наданням медичної допомоги та репроцесінгу виробів медичного призначення. Постійно бере участь у роботі науково – практичних конференцій, симпозіумів, конгресів, в тому числі міжнародних, має близько 80 опублікованих наукових робіт, 2 патенти на корисну модель та свідоцтва на реєстрацію авторського права на твір. Удосконалює педагогічну майстерність. Залучає здобувачів до участі у наукових проектах.

Контактний телефон 066-158-34-99

Корпоративний Email vi.semishev@knmu.edu.ua

Інформація про консультації: очні консультації: щопонеділка 15.00-17.00, ауд. Кафедри епідеміології; онлайн консультації – після отримання запиту від здобувача на консультацію через корпоративну пошту, викладач надсилає запрошення на консультацію, де є дані щодо

дати, часу та посилання для приєднання до онлайн конференції на платформах Google Meet або Microsoft Teams

Локація – м. Харків, вул. Трінклера,12

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Біологічна безпека та біологічний захист» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Громадське здоров'я» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 229 «Громадське здоров'я».

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Дисципліна “Біологічна безпека та біологічний захист” включає в себе інформацію щодо необхідності та можливостей захисту людей та оточуючого середовища від поширення біологічного матеріалу. При цьому біобезпека – це низка заходів, які забезпечують попередження або зменшення впливу біологічних чинників на людей, тварин та оточуюче середовище. При біозахисті мається на увазі попередження втрати контролю над потенційно небезпечними біологічними агентами та /або інформації щодо цих агентів, включаючи акти біотероризму та біодиверсій. Дана дисципліна розглядає особливості забезпечення біобезпеки в різних сферах життя людини (біобезпека продуктів харчування, лікарських засобів, засобів профілактики, лабораторна біобезпека, екологічна біобезпека і т.ін.). при цьому багато уваги приділяється збудникам окремих інфекційних та паразитарних захворювань, які можуть бути потенційно небезпечними та використовуватися в якості біологічної зброї. В процесі вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти мають вивчити особливості біологічної зброї як зброї масового ураження, особливості та прояви «штучного» епідемічного процесу, різні класи біологічних патогенів. Також здобувачі вищої освіти мають знати організацію протибіологічного захисту населення. Окрім цього, необхідно оволодіти знаннями про біологічну небезпеку та біологічну безпеку, її складових, в тому числі при надзвичайних ситуаціях. Майбутньому спеціалісту служби громадського здоров'я також необхідні знання щодо сучасного стану біобезпеки та біозахисту в світі, особливо з урахуванням можливості проведення терористичних актів з використанням збудників інфекційних захворювань як викликів для системи охорони здоров'я в країні.

Роль та місце дисципліни у системі підготовки фахівців Підготовка фахівця для служби громадського здоров'я України на освітньо – кваліфікаційному рівні магістра передбачає у їх майбутній професійній діяльності активне втручання у процес забезпечення біобезпеки населення та збереження громадського здоров'я, також розробки та впровадження системи заходів щодо зменшення біологічних ризиків від небезпечних біологічних матеріалів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є біологічна безпека життя та здоров'я людини в сучасному високотехнологічному світі.

Міждисциплінарні зв'язки: “Біологічна безпека та біологічний захист” як навчальна дисципліна займає важливе місце в програмі підготовки магістрів зі спеціальності «Громадське здоров'я» та передбачає наявність знань з біології, імунології, мікробіології, вірусології, паразитології, епідеміології, інфекційних хвороб, гігієни, соціальної медицини та наявність достатнього освітнього рівня для засвоєння питань програми дисципліни, разом з цією дисципліною вивчаються спеціальна епідеміологія, організація протиепідемічних заходів.

Пререквізити знань з біології, імунології, мікробіології, вірусології, паразитології, епідеміології, інфекційних хвороб, гігієни, соціальної медицини

Постреквізити протиепідемічні заходи в осередках інфекційних захворювань, епіднагляд та оцінка стану здоров'я та благополуччя населення.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення дисципліни «Біологічна безпека та біологічний захист» є формування знань щодо сучасних проблем біобезпеки та біозахисту здоров'я населення, отримання необхідних професійних навичок щодо організації системи біологічної безпеки під час роботи з потенційно небезпечними біологічними агентами та системи біозахисту населення.

1.2 Основними завданнями вивчення дисципліни “Біологічна безпека та біологічний захист” є:

1. Сформувані чіткі уявлення щодо понять Біологічна безпека та біологічний захист населення та їх складових частин;
2. Мати уявлення щодо патогенних збудників інфекційних захворювань як потенційної зброї масового ураження (біологічна зброя);
3. Сформувані уявлення щодо глобальних викликів у системі охорони здоров'я населення та захисту населення від біологічних загроз в сучасному світі.
4. Знати основні принципи організації і проведення протибіологічного захисту населення.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей:

– **інтегральна:**

– здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері громадського здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, застосування наукових теорій та аналітичних методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

– **загальні:**

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

– **спеціальні (фахові, предметні):**

- здатність аналізувати вплив різних детермінант на здоров'я населення та обґрунтовувати відповідні заходи з їх попередження;
- здатність оцінювати ризики та обґрунтовувати доцільні дії у відповідь на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я;
- здатність розробляти проекти надання послуг громадського здоров'я та профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, промоції здоров'я, та забезпечувати їх реалізацію;
- здатність розробляти заходи з адвокації, комунікації та соціальної мобілізації у сфері громадського здоров'я;
- здатність здійснювати наставництво та сприяти безперервному професійному розвитку фахівців з громадського здоров'я.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 1 – Здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в сфері охорони здоров'я на відповідній посаді.

ПРН 7 – Визначати та застосовувати доцільні заходи і методи попередження і контролю фізичних, хімічних, біологічних, радіаційних та ядерних загроз для здоров'я і безпеки населення.

ПРН 9 – Ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з впливом на здоров'я населення детермінант навколишнього середовища (фізичних, радіаційних, хімічних, біологічних та виробничих) та організувати відповідні заходи, спрямовані на захист здоров'я населення.

ПРН 11 – Розробляти заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань та сприяти їх реалізації на практиці.

ПРН 18 – Визначати та аргументувати перспективні напрями власної наукової роботи.

ПРН 20 – здатність розширювати розуміння засад сфери громадського здоров'я у закладах освіти різного рівня та реалізовувати заходи, спрямовані на розвиток кадрового потенціалу.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- активне слухання
- уміння чітко висловити свою думку
- здатність розуміти почуття, потреби і проблеми інших людей
- уміння бути членом команди, працювати на результат
- уміння висловити повагу до внеску інших осіб
- сприйняття різних стилів поведінки
- лідерські навички
- навички впливу і переконливості
- уміння визначити суть проблеми та причини її виникнення
- уміння знайти відповідну інформацію і достовірні джерела
- здатність сформулювати варіанти розв'язання цієї проблеми
- уміння передбачити наслідки кожного варіанта для себе й інших
- здатність обрати оптимальне рішення
- уміння відрізнити факти від міфів, стереотипів та особистих уявлень
- здатність концентруватися на досягненні мети

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни	
		Заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Вибіркова	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 229 «Громадське здоров'я» (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		1-й	-й
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 18 самостійної роботи студента - 72	Освітній ступінь: другий (магістерський) ОПП: «Громадське здоров'я»	Семестр	
		1-й	-й
		Лекції	
		4 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		72год.	год.
Індивідуальні завдання: 0 год.			
Вид контролю: залік			

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Біологічна безпека та біологічний захист: сучасний стан в Україні та світі.	2	Вступна
	Біологічні ризики, управління біологічними ризиками. Протидії сучасним біологічним викликам – біотероризму, біодиверсіям.	2.	Проблемна
	Всього годин	4	

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Визначення понять біологічний ризик, біобезпека, біозахист, їх складові частини. Біобезпека і біозахист: предмет, мета і задачі в	2	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, дискусія,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; самоконтроль;

	системі охорони громадського здоров'я.			
2	Мережа запобігання біологічним ризикам і загрозам у системі охорони громадського здоров'я. (Інструкції ВООЗ з біобезпеки/біозахисту (2004); Міжнародні медико-санітарні правила (2005); Стандарти з біоризику (2011); Контроль озброєнь; конвенція про заборону хімічної зброї (1993); Конвенція про біологічну і токсинну зброю; Міжнародно-правовий режим біобезпеки).	2	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, відеороліки, дискусія, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, метод проєктів,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему;
3	Медичні та немедичні сили і засоби для запобігання біологічним ризикам і загрозам у системі охорони громадського здоров'я.	2	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, дискусія, ділова гра,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему;
4	<i>Надзвичайна ситуація, визначення, класифікація, актуальність проблеми.</i>	2	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, відеороліки, дискусія, моделювання процесів і ситуацій, кейс-метод,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль;; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему;
5	Особливості проведення заходів для запобігання біологічним ризикам і загрозам у випадках надзвичайних ситуацій та за умов занесення інфекцій, які мають міжнародне значення.	2	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, дискусія,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; самоконтроль;
6	Біологічна зброя імовірного супротивника та захист від неї. Протидії біотероризму.	2		

7	Протибіологічний захист населення. Біологічна розвідка. Індикація біологічної зброї. Залік	2		
	Всього годин	14		

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Біологічна безпека та біологічний захист: сучасний стан в Україні та світі. Визначення понять біологічний ризик, біобезпека, біозахист, їх складові частини. Біобезпека і біозахист: предмет, мета і задачі в системі охорони громадського здоров'я.	8	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, дискусія, ділова гра,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему;
2	Біологічні ризики, управління біологічними ризиками. Протидії сучасним біологічним викликам – біотероризму, біодиверсіям Мережа запобігання біологічним ризикам і загрозам у системі охорони громадського здоров'я. (Інструкції ВООЗ з біобезпеки/біозахисту (2004); Міжнародні медико-санітарні правила (2005); Стандарти з біоризику (2011); Контроль озброєнь; конвенція про заборону хімічної зброї (1993); Конвенція про біологічну і токсинну зброю; Міжнародно-правовий режим біобезпеки).	7	розповідь-пояснення, бесіда, презентація,	усне опитування (індивідуальне); індивідуальні завдання; виступ на задану тему;
3	Медичні та немедичні сили і засоби для запобігання біологічним ризикам і загрозам у системі охорони громадського	7	розповідь-пояснення, бесіда, презентація,	усне опитування (індивідуальне); індивідуальні завдання; виступ на задану тему;

	здоров'я.			;
4	Надзвичайна ситуація, визначення, класифікація, актуальність проблеми.	7	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, дискусія,	усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
5	Особливості проведення заходів для запобігання біологічним ризикам і загрозам у випадках надзвичайних ситуацій та за умов занесення інфекцій, які мають міжнародне значення.	7	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, дискусія, ділова гра,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему;
6	Біологічна зброя імовірного супротивника та захист від неї. Протидії біотероризму.	9	розповідь-пояснення, бесіда, презентація,	усне опитування (індивідуальне); індивідуальні завдання; виступ на задану тему;
7	Протибіологічний захист населення. Біологічна розвідка. Індикація біологічної зброї.	7	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, дискусія,	усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
8	Виконання індивідуального завдання. Підготовка до заліку.	15	розповідь-пояснення, бесіда, презентація, дискусія,	усне опитування (індивідуальне); тестовий контроль
	Всього годин	72		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу (наказ ХНМУ від 21.08.2021 № 181)

Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД)

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни (ПНД), здобувач вищої освіти виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» або «незадовільно».

Підсумковий бал за поточну навчальну діяльність (ПНД) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 2 (див. нижче).

ПНД вважається виконаною, якщо здобувач в поточному семестрі відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3 балам та вище, в такому разі у відомість виставляється відмітка «відпрацьовано» та вказується середній бал в 4-бальній системі (розраховується автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ), або «невідпрацьовано», якщо здобувач в поточному семестрі має невідпрацьовані пропущені аудиторні заняття та лекції, або середній бал нижче за 3 бали.

Перерахунок середньої оцінки за ПНД, проводиться відповідно до таблиці 2, так як дисципліна завершується заліком. Кількість балів, яку має набрати здобувач вищої освіти для допуску до заліку від 120 до 200 балів.

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		

4,27-4,29	171	3.5-3,51	140
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139

Оцінювання індивідуальних завдань

На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватися, як заохочувальні (**не більше 10**). Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту. При цьому загальна сума балів не може перевищувати 200 балів.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час практичних занять та заліку шляхом усного опитування та/або тестових завдань.

Оцінка з дисципліни

Дисципліна вивчається протягом 1-го семестру. Дисципліна завершується заліком.

Технологія оцінювання дисципліни (табл. 3 з «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти...»).

Оцінювання результатів вивчення дисциплін проводиться безпосередньо під час заліку. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за ПНД, перерахованих у 200-бальну шкалу за таблицею 2 та індивідуальних завдань здобувача вищої освіти і становить min – 120 до max – 200. Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS наведена у таблиці 3.

Таблиця 3

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з дисципліни виставляється лише здобувача вищої освітнім, які виконали навчальну програму з дисципліни у повному обсязі. Оцінки "F_x" або "F" ("незадовільно") виставляються здобувача вищої освітнім, яким не зараховано вивчення дисципліни, формою контролю якої є залік.

Після завершення вивчення дисципліни відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють здобувач вищої освіти відповідну оцінку за шкалами (Таблиця 3) у залікову книжку та заповнюють відомості успішності здобувачів вищої освіти з дисципліни за формами: У-5.03А – залік.

3.2. Питання до заліку / контрольні питання:

Контрольні питання при підготовці до заліку з дисципліни:

1. Що таке біобезпека.
2. Що таке біозахист.

3. Що таке біологічний ризик.
4. Управління біологічними ризиками.
5. Нормативно – правова база України для забезпечення біобезпеки та біозахисту.
6. Інструкції ВООЗ з біобезпеки/біозахисту (2004);
7. Міжнародні медико-санітарні правила (2005);
8. Стандарти з біоризику (2011);
9. Контроль озброєнь; конвенція про заборону хімічної зброї (1993);
10. Конвенція про біологічну і токсинну зброю;
11. Міжнародно-правовий режим біобезпеки.
12. Медичні сили і засоби для запобігання біологічним ризикам і загрозам у системі охорони громадського здоров'я.
13. Засоби екстреної неспецифічної і специфічної профілактики, організація і проведення екстреної профілактики для запобігання біологічним ризикам.
14. Протиепідемічні вимоги щодо розміщення інфекційних хворих (уражених біологічною зброєю), правила евакуації джерел інфекції за межі епідемічного осередку.
15. Підготовка медичного персоналу лікувально-профілактичних установ на випадок надзвичайних ситуацій для запобігання біологічним ризикам.
16. Матеріально-технічна база на випадок надзвичайних ситуацій. Комплексний план по захисту населення в випадку надзвичайних ситуацій для запобігання біологічним ризикам.
17. Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадку надзвичайних ситуацій за умов занесення інфекцій, які мають міжнародне значення.
18. Клініко-епідеміологічні ознаки небезпечних та особливо небезпечних інфекцій.
19. Надзвичайна ситуація, визначення, класифікація.
20. Надзвичайна протиепідемічна комісія: структура і завдання.
21. Карантинні заходи в епідемічному осередку, структура і розгортання в ньому лікувально-профілактичних установ, протиепідемічний режим.
22. Правила згортання карантину та показники ефективності здійснених профілактичних і протиепідемічних заходів при ліквідації епідемічного осередку.
23. Біологічна розвідка, визначення, етапи.
24. Матеріали і методи специфічної індикації і визначення чутливості мікроорганізмів до антибактеріальних засобів.
25. Правила використання індивідуальних і колективних засобів захисту в осередках біологічного забруднення.
26. Оцінка санітарно-епідемічного стану території.
27. Обсервація і карантин, особливості їх організації і проведення, строки їх проведення і закінчення.
28. Основні напрямки біобезпеки та біозахисту при розробці та використанні біотехнологій.
29. Основні напрямки біобезпеки та біозахисту у ветеринарії та тваринництві.
30. Основні напрямки біобезпеки та біозахисту при роботі в лабораторіях.
31. Основні напрямки біобезпеки та біозахисту при проведенні медико – біологічних досліджень.
32. Основні напрямки біобезпеки та біозахисту при виготовленні лікарських препаратів та препаратів профілактичної дії (вакцини, сироватки);
33. Основні напрямки біобезпеки та біозахисту оточуючого середовища;
34. Основні напрямки біобезпеки та біозахисту у сільському господарстві.
35. Характеристика біологічних патогенів як потенційної зброї масового ураження.

3.4 Індивідуальні завдання

Одним з найважливіших шляхів оптимізації і підвищення якості практичної підготовки здобувачів є виконання індивідуальних завдань, основна мета яких спрямована на більш глибоке осмислення і засвоєння теоретичних і практичних знань, умінь і навичок з дисципліни, психологічна і практична підготовка здобувачів до постійного підвищення свого професійного рівня.

Перелік тем для індивідуальної самостійної роботи:

1. Безпека життєдіяльності людини та суспільства.
2. Картахенський протокол з біобезпеки.
3. Поняття про біологічну безпеку (біобезпеку). Законодавчі аспекти та наукові основи біобезпеки у світі та в Україні.
4. Біоетичні аспекти та біобезпека впливу навколишнього середовища на людину.
5. Основні напрямки біобезпеки та біозахисту при розробці та використанні біотехнологій.
6. Основні напрямки біобезпеки та біозахисту у ветеринарії та тваринництві.
7. Основні напрямки біобезпеки та біозахисту при роботі в лабораторіях.
8. Основні напрямки біобезпеки та біозахисту при проведенні медико – біологічних досліджень.
9. Основні напрямки біобезпеки та біозахисту при виготовленні лікарських препаратів та препаратів профілактичної дії (вакцини, сироватки);
10. Основні напрямки біобезпеки та біозахисту оточуючого середовища;
11. Основні напрямки біобезпеки та біозахисту у сільському господарстві.
12. Характеристика біологічних патогенів як потенційної зброї масового ураження.

Розподіл додаткових балів для студентів у залежності від виду виконаної індивідуальної роботи в 2022 – 2023 н.р.

Вид індивідуальної роботи	Кількість балів
Усний доклад та публікація тез англійською мовою на зарубіжних конференціях	9 - 10
Публікація статті в журналах, які входять до наукометричних баз (Scopus, Web of Science)	9 - 10
Усний доклад та публікація тез російською мовою на зарубіжних конференціях	8 - 9
Усний доклад та публікація тез на конференціях в Україні	7 - 8
Публікація тез англійською мовою на зарубіжних конференціях	7 - 8
Публікація тез російською мовою на зарубіжних конференціях	6 - 7
Публікація тез англійською мовою на конференціях в Україні	5 - 6
Публікація тез українською / російською мовою на конференціях в Україні	4 - 5
Усний доклад з презентацією на конференціях ХНМУ, кафедральних та міжкафедральних конференціях	3 - 4
Сбір та аналіз епідеміологічних даних	1 - 2

3.5. Правила оскарження оцінки

Скарга надається відповідальному за навчально – методичну роботу або завідувачу кафедри, обговорюється на засіданні кафедри, здобувач вищої освіти пропонується складання заліку перед комісією, до складу якої входять завідувач кафедри, завуч кафедри, доцент кафедри та/або викладач академічної групи, комісійно вирішується питання про підсумкову оцінку.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Академічні очікування від здобувачів вищої освіти
Вимоги дисципліни

Очікується, що здобувачі вищої освіти відвідуватимуть всі практичні заняття та виконають всі розділи самостійної роботи. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувач вищої освіти виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надає на першому практичному занятті.

Під час практичних занять здобувач вищої освіти та здобувач вищої освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до викладача – це абсолютно нормально.

Здобувачі вищої освіти повинні приходити вчасно, не запізнюватися, на заняттях повинні бути вдягнуті у медичний халат, змінне взуття та бахіли не потрібні, верхній одяг залишається в гардеробі.

Використання електронних гаджетів допускається у разі необхідності (як калькулятор або для наочного представлення інформації у вигляді графіків та діаграм), проте дзвінки можна робити тільки під час перерви, пошук вірної відповіді за допомогою гаджетів за допомогою мережі інтернет заборонено.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Здобувач вищої освіти важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від здобувач вищої освіти).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Щодо осіб з особливими освітніми потребами – всі здобувачі освіти мають право на отримання знань, в тому числі, якщо в цьому буде потреба, у дистанційному форматі.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни - активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувач вищої освіти мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливості та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувач вищої освіти очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Техніка безпеки

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі – оновлений силабус буде розміщено на сайті учбового закладу з приміткою «оновлений».

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра епідеміології підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук. Зарахування додаткових балів проводиться комісійно за виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ) з ретроспективного епідеміологічного аналізу інфекційної захворюваності, та презентації результатів проведених досліджень на науково – практичних конференціях різного рівня (усна доповідь, публікація тез, статті у фахових журналах, постерні доклади). Проте при виявленні плагіату бали будуть анульовано та відніматися.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андрейчин М. А., Копча В. С. Епідеміологія: Підручник. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 382 с.
2. Кочін І. В., Черняков Г. О., Сидоренко П. І. Наукові основи епідеміології катастроф: Навчальний посібник. Том 1. – Запоріжжя: Поліграф, 2004. – 284 с.
3. Божко В. Г., Волошин В. О., Волянський П. Б. Організація медичного забезпечення населення України при природних і техногенних катастрофах. К.: “Медекол”, 1998. – 149 с.
4. Зубицький А. Ю., Семенов І. О., Чепкий Л. П.. Медицина катастроф. К.: “Курс”, 1999. – 383 с.
5. Яцина Г. С., Мостович А. А. Санітарно-гігієнічні та протиепідемічні заходи у надзвичайних станах. Х., 2009. – 136 с.
6. Основи біоетики та біобезпеки: підручник (ВНЗ III—IV р. а.) / О.М. Ковальова, В.М. Лісовий, Т.М. Амбросова та ін. — 2-е вид., випр. Издательство: Всеукраинское специализированное издательство «Медицина» Форма: печатная книга (издание) Вид: учебник Язык: украинский Год: 2017 Количество страниц: 392
7. Основи біобезпеки (екологічний складник) : навч. посіб. / Л. П. Новосельська, Т. Г. Іващенко, В. П. Гандзюра, О. П. Кулінич ; за заг. наук. ред. д.б.н. О. І. Бондаря. – К.: Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. – 180 с. (Бібліотека екологічних знань)
8. Запорожан В. Н. Біоетика та біобезпека, національний підручник / В. Н.Запорожан, Н.Л. Аряєв. – Київ Здоров'я. –2013. – 454с
9. Biosafety Manual
https://www.mta.ca/uploadedFiles/Community/Research_and_creative/Research_Office/Biosafety/MTA_Biosafety_Manual_July_2017.pdf

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx